

**PROJEKT ORGANIZACIJE VIŠENAMJENSKE HELIKOPTERSKE SLUŽBE
(VHS) U REPUBLICI HRVATSKOJ**

I. Potrebe

U Republici Hrvatskoj postoji hitna potreba za osnivanjem i provođenjem višenamjenske helikopterske službe (VHS), iz nekoliko razloga:

1. Izgradnjom autocesta smanjuje se mogućnost intervencije hitne medicinske pomoći (HMP) automobilima, i to zbog nemogućnosti pristupa postraničnim prilazima i najčešće onemogućenim prilazom putem servisne trake (ova traka ne postoji u nekim tunelima, vijaduktima itd.); Prilaz unesrećenima pokrajnjim cestama na autocesti također nije moguć, jer najčešće ne postoji spoj sporednih cesta, a probijanje vozila HMP uz kilometarske zastoje spor je i nesiguran.
2. Šire medicinske potrebe hitnog transporta obuhvaćaju hitni prijevoz medicinskog osoblja i organa za transplantaciju;
3. Hitne medicinske intervencije na otocima, bez VHS, ne mogu udovoljiti modernim zahtjevima brzog transporta i učinkovite medicinske pomoći tijekom transporta. Život na otocima mora imati podjednaku sigurnost, kao i život na kopnu, a to bez modernog VHS nije moguće. Jedan od razloga smanjenja broja stanovnika na otocima je i nepostojanje ovakve medicinske službe. To se posebno odnosi na turističku sezonu, kada nesigurnost transporta unesrećenih ili oboljelih odbija turiste.
4. Služba traženja i spašavanja na moru i na kopnu bez organiziranog helikopterskog prijevoza ne može ispuniti svoje zadatke. Gorska služba spašavanja, kao i HMP, sada koriste helikoptere HV-a kojih nema dovoljno, a koji isto tako nisu prilagođeni specifičnim zadacima ovih službi.
5. Veće elementarne nepogode zahtijevaju brz transport stručnih osoba i unesrećenih, što je bez helikopterske službe neizvedivo.
6. Europska unija zahtijeva organizaciju VHS od svojih članica.
7. Izviđanje požarišta i mogućnost dodatne intervencije iz helikoptera danas se ubrajaju u važne dijelove cjelokupne protupožarne zaštite.
8. Stalni nadzor državne granice iz zraka također je zahtjev EU.

Sukladno gore iznesenom, definicije potreba su:

- hitna medicinska pomoć na otocima
- hitna medicinska pomoć na cestama
- hitna medicinska pomoć u posebnim situacijama
- prijevoz medicinskog osoblja u hitnim potrebama
- prijevoz organa za transplantaciju
- služba traženja i spašavanja na kopnu i moru
- gorska služba spašavanja
- nadzor požarišta
- krizne situacije
- nadzor državne granice

II. Organizacija sustava VHS u Republici Hrvatskoj

Organizacija sustava VHS bez inozemne pomoći praktično je neprovediva, jer Republika Hrvatska ne raspolaže potrebnim letjelicama (helikopterima), pilotima, mehanicima i servisom. Isto tako nemamo iskustva u organizaciji takve višenamjenske helikopterske službe, te je potrebno sagledati čime raspolažemo, a što nam nedostaje.

U ovom trenutku raspolažemo: sa stručnjacima za zračni promet u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka, te zakonskom regulativom koja omogućava uvođenje sustava VHS, te zrakoplovnom jedinicom Ministarstva unutarnjih poslova koja raspolaže nedovoljnim brojem letjelica, ali dovoljnim brojem educiranih posada. Također postoji dovoljan broj heliodroma na kopnu i otocima (koji se moraju i dalje proširivati). Organizirane su službe potrebne za funkcioniranje sustava: hitne medicinske pomoći, gorske službe spašavanja, te ustrojen vatrogasni sustav.

Nedostaju: helikopteri, piloti, mehanicari i servisne službe, te organizacija sustava VHS.

Organizacija službe VHS treba se temeljiti na sljedećim principima:

- a) Nositelj organizacije je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka – Uprava za zračni promet. U organizaciji pomaže Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za organizaciju i koordinaciju VHS, kojeg će imenovati Vlada Republike Hrvatske, a koje će se sastojati od predstavnika tijela državne uprave koja su uključena u projekt i njegovu realizaciju.
- b) Služba mora funkcionirati na principu stalne suradnje tijela državne uprave: Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva financija i Državne uprave za zaštitu i spašavanje i, prema potrebi, ostalih službi i institucija Republike Hrvatske.
- c) Temeljno financiranje sustava planirat će u proračunu Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka – Uprava za zračni promet (troškovi letova helikoptera, troškovi organizacije službe i dr.), dok će ostala tijela državne uprave planirati financijska sredstva za troškove ekipa HMP (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi), Službe zaštite i spašavanje (Državna uprava za zaštitu i spašavanje).

Dozvole, te zakonom propisanu dokumentaciju za organizaciju i nadzor zračnog prometa, kao i druge potrebne dozvole osigurat će Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, dok će Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi organizirati dežurne liječničke timove.

Poslove nadzora državne granice obavlja zrakoplovna jedinica Ministarstva unutarnjih poslova.

III. Operativna razrada Projekta

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, u suradnji s Povjerenstvom Vlade Republike Hrvatske za organizaciju i koordinaciju Projekta VHS, izvršit će sve potrebne pripreme za osnivanje organizacijske službe. Nadalje, odredit će se elementi međunarodnog javnog natjecaja, kako bi se, nakon odabira najpovoljnije ponude, započelo s programom i to

postupno, s ciljem da do ljeta 2005. godine sustav profunkcionira na obali i na najvećim prometnicama, a da do kraja 2005. godine bude ustrojen u cijelosti.

Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za organizaciju i koordinaciju Projekta VHS osigurat će potrebnu suradnju svih resora.

Kod definiranja tehničkih karakteristika letjelica potrebno je, između ostalog, voditi računa o sljedećim uvjetima:

- višenamjenski helikopter koji brzo izmjenjuje opremu za medicinske intervencije, protupožarnu opremu, opremu za izvidanje, opremu za spašavanje;
- dvomotorni helikopteri koji zadovoljavaju standarde EU (EASA – European Aviation Security Agency, JAA – Joint Aviation Authority, HEMS – Helicopter Emergency Medical Service)
- koristan teret helikoptera najmanje 1500 kg;
- brzina najmanje 200 km/h;
- mogućnost leta noću;
- mogućnost leta iznad mora.

IV. Financijska procjena Projekta

Prema kriteriju pokrivanja radijusa od 100 km, potrebno je osigurati šest helikoptera sa stajankama u Osijeku, Zagrebu, Rijeci, Zadru, Splitu i Dubrovniku, te nabavku dva helikoptera za potrebe Ministarstva unutarnjih poslova, koji će obavljati stalni nadzor granica.

Sustav organizacije VHS u Republici Hrvatskoj mora se trajno financirati iz Državnog proračuna Republike Hrvatske (predmnijevana cijena za godinu dana je oko 20 mln EUR).

V. Stavljanjem sustava u funkciju i njegovom efikasnom primjenom postiže se:

- spašavanje ljudskih života, što je od neprocjenjive vrijednosti;
- sigurnost na cestama;
- spašavanje imovine;
- sigurnost državne granice;
- sigurnost života na otocima;
- razvoj otocnog turizma, ali i drugih oblika gospodarstva;
- unošenje elemenata sigurnosti u turizam (organizacija se istice u svakom turističkom prospektu, budući da će imati naznaku službe HMP i spašavanja u roku od 30 minuta);
- zapošljavanje cca 100 ljudi.

VI. Način provedbe Projekta

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka u suradnji s Ministarstvom financija i Hrvatskim fondom za privatizaciju, izraditi će Prijedlog teksta međunarodnog natjecaja za odabir partnera za realizaciju Projekta VHS. Okvirni uvjeti natjecaja moraju sadržavati:

- različite oblike moguće suradnje (leasing, najam ili drugi oblici osiguranja funkcioniranja VHS);
- kompletnu uslugu organizacije sustava;

- usku suradnju s Povjerenstvom Vlade Republike Hrvatske za organizaciju i koordinaciju Projekta VHS, pri čemu će se posebno vrednovati brza edukacija naših kadrova, piloti-mehanicari;
- početak primjene za ljetno 2005. godine.

VII. Prijedlog Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za organizaciju i koordinaciju Projekta VHS

Vlada Republike Hrvatske osnovat će Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za organizaciju i koordinaciju Projekta VHS čija je zadaća osnivanje i koordiniranje Projekta VHS u Republici Hrvatskoj, u sljedećem sastavu:

1. Prof. dr. sc. Andrija Hebrang, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar zdravstva i socijalne skrbi – predsjednik Povjerenstva;
2. Pero Bilas, pomoćnik za zračni promet ministra mora, turizma, prometa i razvitka;
3. Dr. sc. Neven Ljubčić, pomoćnik ministra zdravstva i socijalne skrbi;
4. Niko Raic, pomoćnik ministra financija;
5. Mladen Jurin, glavni vatrogasni zapovjednik Republike Hrvatske;
6. Đuro Poldrugac, ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje;
7. Zdravko Janić, zapovjednik Zapovjedništva specijalne policije.

Slijedom iznesenog, predlaže se Vladi Republike Hrvatske da donese

Z A K L J U C A K

1. Prihvaca se Projekt višenamjenske helikopterske službe (VHS).
2. Zadužuju se Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo financija i Državna uprava za zaštitu i spašavanje za provedbu Projekta iz točke 1. ovog Zaključka.
3. Zadužuje se Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka da, u suradnji s Ministarstvom financija i Hrvatskim fondom za privatizaciju, pripremi Prijedlog teksta međunarodnog natjecaja za odabir partnera za realizaciju Projekta VHS, koji će se sadržavati sljedeće elemente:

- različite oblike moguće suradnje (leasing, najam ili drugi oblik osiguranja funkcioniranja VHS);
- kompletnu uslugu organizaciji sustava;
- usku suradnju s Povjerenstvom Vlade Republike Hrvatske za organizaciju Projekta VHS, pri čemu će se posebno vrednovati brza edukacija naših kadrova, piloti-mehanicari;
- početak primjene za ljetno 2005. godine.

i

O D L U K U

o osnivanju Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za organizaciju i koordinaciju Projekta višenamjenske helikopterske službe (VHS)

u predloženom tekstu.